www.lisvisnyk.com.ua

Лісовий вісник

№11-12 (61-62) 2016

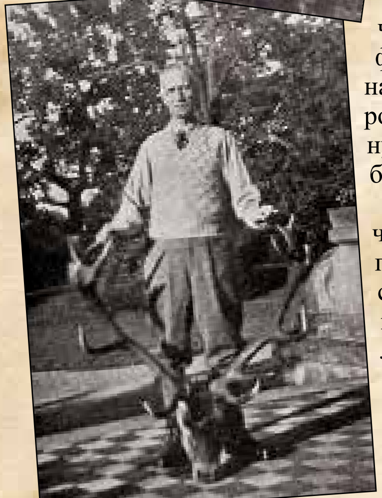
З Новим роком!

(Продовження.
Початок
у попередньому номері)

Ворохта.
Мисливство та рибальство кін. XIX – поч. XX ст

Після закінчення Першої світової війни та із входженням Галичини до Другої Речі Посполитої ліси біля Ворохти перейшли у власність держави. Право на полювання перейшло до дирекції державних лісів, яка розміщувалась у Львові. Відповідно до поданого дирекцією оголошення право полювання на оленя у Ворохті можна було купити за 400 злотих; найдешевше (250 злотих) – у Гриняві та Явірнику.

Статистика відзначала, що у 1934 році у Галицькій частині Карпат добуто всього 136 самців, з яких четверту частину становили якісні трофеї. Фахівці відзначали, що серед кращих трофеїв були роги оленя (18-ка), добуті міністром Тарговським у Ворохті [12]. Про велику чисельність поголів'я оленів свідчить той факт, що у Ворохту в 1934 році приїжджав на полювання міністр Тарговскі, який добув роги (14-ку), а інженер Коморовський – гарну 16-ку. У Татарові граф К. Замойський добув 10-ку, князь Колоредо – 12-ку.

Однією з основних складових, що визначає ефективність мисливства, є його пропаганда для отримання позитивного іміджу у суспільстві. Вона допомагає відстоювати інтереси мисливської галузі та ухвалювати лояльні до мисливства нормативно-правові документи. Для реалізації цих завдань мисливські товариства використовували спеціалізовані виставки.

Одна з мисливських виставок (5-30 вересня 1936 р.) була присвячена 60-річчю заснування Галицького (Малопольського) мисливського товариства і відбулась у Львові. На цій виставці демонстрували й два трофеї, добуті біля Ворохти. Серед трофеїв були роги оленя, добутого у Ворохті графом Бєльським у 1925 році. Вони вважались найкращим трофеєм, добутим після війни у Карпатах. Іншим цікавим експонатом була шкіра рисі, добутої за допомогою капкана у 1931 році у Ворохті. Власником трофею був граф Юліуш Бєльський. Згаданий трофей графа Юліуша Бєльського представляли на Міжнародній мисливській виставці у Берліні у 1937 році, де він із 213,1 бала увійшов до першої категорії міжнародних трофеїв і отримав золоту медаль. Крім рогів оленя, відомий мисливець представив трофей дикого кота, добутого у Ворохті 1928 року. Також на виставці були представлені роги, добуті К. Ламбертом у Ворохті у 1936 році. З результатом 196,9 бала вони увійшли до третьої міжнародної категорії, отримавши бронзову нагороду.

Облік мисливських видів дичини був запроваджений з 20-х років XX ст. Відзначалося, що завдяки ефективному веденню мисливського господарства, яке передбачало регулювання чисельності хижаків, до Першої світової війни на Чорногорі було повністю знищено вовка, у 1909 році його взагалі не бачили. Занепад мисливського господарства, який був спричинений війною, зумовив зростання чисельності вовка, хоча його у 1928 році фіксували лише як перехідного. Державні статистичні дані відзначали, що на території Станіславівського воєводства нараховували 1289 оленів, 1635 козуль, 128 ведмедів, 213 вовків, 1189 кабанів, 86 рисів, 132 дикі коти. У татарівському надлісництві обліковували 5, а у Ворохтянському – 8 голів ведмедя. Про велику чисельність ведмедя у мисливських угіддях біля Ворохти свідчить і той факт, що у тунелі між Ворохтою та Зиміром поїзд переїхав ведмедя. Здійнявся такий рев, що поїзд змушений був зупинитись. Також у Ворохтянському надлісництві обліковували 5 рисів.

Рудольф Вацек (м. Львів) на нараді (1932 р.) відзначав, що найвища щільність оленів облікована у Ворохтянському надлісництві: на площі 15465 га – 310 оленів.

Для піднесення чисельності мисливських видів тварин на початку XX ст. на території ворохтянських лісів було заплановано створення Природного парку. Тодішні науковці

відзначали, що Надвірнянський повіт має для цього відповідні географічні умови, так як тут протікає багато річок і височіють гори. У 1912 році планували організувати парк на площі 125 тис. га, так як цього року закінчувався термін оренди права полювання князя Ліхтенштейна. Через початок Першої світової війни ці плани не здійснились, але плани про організацію Природного парку залишались у 20-х роках XX ст. на порядку денному нової влади – Другої Речі Посполитої.

У 1876 році розпочинає свою діяльність «Галицьке мисливське товариство», яке впливає на мисливство всієї Галичини. Практично у всіх 74 повітах Галичини були організовані філії цього мисливського товариства. Його представники (делегати) розподіляли повіт на ділянки, в яких вони здійснювали нагляд у галузі мисливства. Історія зберегла імена членів товариства, які репрезентували його у Ворохті. У 1905 році громадський нагляд відповідно до рішення зборів Надвірнянської філії від 19 листопада цього ж року здійснював Ян Каліта з Микуличина, у 1930 р. – інженер Філіп Гірш, який був у 1926 році керівником Ворохтянського надлісництва.

Велике значення мав розвиток рибальства на Пруті, що протікає через Ворохту. Наприкінці XIX ст. почалось масове зарибнення річок. З 1879 року на річці Прут проведено першу спробу акліматизації лосося. У 1882 році завдяки старанням професора Л. Вайгейля було зарибнено Прут 1000 шт. малька лосося. Зарибненням Прута займався й граф Артур Потоцький та надлісничий К. Обст. Протягом 1879-1882 рр. Прут було зарибнено мальком: лосося балтійського (2013 шт.), харіуса (950 шт.), вугра (300 шт.), лосося каліфорнійського (300 шт.), форелі річкової (19800 шт.), лина (300 шт.). Всього за цей період річку Прут зарибнено було 29942 шт. малька різних видів риби.

Рибні запаси річки Прут досліджували з 80-х років XIX століття. Великий внесок у цю справу зробив наш земляк, уродженець села Яблунева (Коломийський повіт) Максиміліан Сила-Новицький, який у подальшому очолив кафедру зоології Ягелонського Університету у Кракові. Річка Прут була описана у його працях: «Атлас риб галицьких річок» (1889 р.) та «Риби басейну Вісли, Стиру, Дністра і Пруту в Галичині» (1887 р.).

У тридцятих роках XX ст. у притоці річки Прут – долині потоку Жонка на рівні 540 метрів над рівнем моря був організований інкубатор для розведення форелі. У 1932 році тут сталась пожежа, але вже до 1935 року господарство повністю відновило свою роботу. Метою господарства було зарибнення річки Прут на проміжку між Ворохтою та Делятином.

У господарстві був інкубаційний будинок, всередині якого розміщувався бетонний басейн та 15 інкубаційних апаратів. Розмір кожного інкубаційного апарату вміщав 10 тис. ікринок. Тож за одну закладку можна було інкубувати до 150 тис. ікринок форелі. Вода, що надходила до інкубатора, фільтрувалась природними фільтрами зі щебеню. Безпосередньо біля будинку були три ставки загальною площею біля 160 м², які використовували для розведення риби малька до розміру 4-5 см. Нижче було ще два стави площею 1000 м² кожен, призначені для розведення форелі для споживання. У господарстві розводили два види форелі – річкову та райдужну. Річкову форель продавали рибальським ревірам для зариблення.

Крім зариблення Пруту, мальок форелі поставлявся до Солотвинського управління державними лісами, повітового рибальського товариства у Коломиї, до Спортивного клубу вудкарів у Львові, а також до ревірів 4 та 5 на Бистриці Надвірнянській.

Для організації промислового вилову риби всі річки Галичини були поділені на рибальські ревіри. Едикт Галицького намісництва L. 91.242/1898 від 28 жовтня 1898 р. розподілив річку Прут на 18 рибальських ревірів, причому кожен ревір, як правило, починався та закінчувався межею між гмінами. Річку Прут у Надвірнянському повіті було розподілено на 6 рибальських ревірів (1-6): 1-й ревір – від утворення річки Прут до залізничного моста на Пруті до місця, Ребровач; 2-й ревір – від залізничного моста до впадання притоки Женець; 3-й ревір – від впадання притоки Женець до межі між гмінами Микуличин та Ямна; 4-й ревір – від межі між гмінами Микуличин та Ямна до межі між гмінами Дора та Делятин; 5-й ревір – від межі між гмінами Дора та Делятин до впадання притоки Іванівка між гмінами Добротів та Ланчин; 6-й ревір – від впадання притоки Іванівка між гмінами Добротів та Ланчин до межі між гмінами Саджавка та Іванівці.

У Коломийському повіті річка Прут була поділена на 5 рибальських ревірів (7-11): 7-й ревір – від межі між гмінами Саджавка та Іванівці до межі між гмінами Сопів і Вербіж; 8-й ревір займав усю річку Лючку – від початку до впадання її у річку Прут. Річка Пістинька була поділена на два ревіри (9, 10): 9-й ревір – розпочинався від утворення річки до моста в селі Пістинь; 10-й ревір – від моста в селі Пістинь до впадання у річку Прут; 11-й ревір – від межі між гмінами Сопів і Вербіж до межі між гмінами Залуччя та Замулинці.

У Снятинському та Косівському повітах знаходилось 7 ревірів (12-18): 12-й ревір проходив від межі між гмінами Залуччя та Замулинці до межі між гмінами Заболотів і Тулуків; 13-й ревір знаходився на річці Чорнявій від межі між гмінами Виноград та Остапківці до межі між гмінами Любківці і Вовчківці; 14-й ревір займав річку Рибницю з початку до межі між Косівським та Снятинським повітом; 15-й ревір розміщувався на річці Рибниця від межі між Косівським та Снятинським повітом до межі між гмінами Рудники і Вовчківці; 16-й ревір знаходився на річці Прут від межі між гмінами Заболотів і Тулуків до межі Коломийського повіту; 17-й ревір – по річці Прут від межі Коломийського повіту до межі між гмінами Микулинці і Снятин; 18-й ревір – по річці Прут від межі між гмінами Микулинці і Снятин до границі з Буковиною. Всі притоки, що впадали у рибальський ревір, також відносились до цього ревіру.

Олег ПРОЦІВ

Закінчення у наступному номері